ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

78-Ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ, ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ, АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ

І ТОМ

15 – 22 травня 2026 року
Полтава

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

78-ї наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету

ТОМ І

15 травня – 22 травня 2026 р.

Полтава 2026

УДК 34:528

С.В. Нестеренко, к.т.н., доцент
І.О. Третяк, студент гр. 201-БЗ
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

СУЧАСНІ ЗМІНИ У НОРМАТИВНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ТОПОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧНОЇ ТА КАРТОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Нормативне забезпечення топографо-геодезичної та картографічної діяльності в Україні зазнало кардинальних змін. Фундаментом галузевого законодавства є Закон України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» від 23 грудня 1998 року № 353-XIV (чинна редакція – від 15 листопада 2024 р.), який визначив суб'єктів та об'єкти діяльності, правовий статус Державної геодезичної мережі та умови державного нагляду. Системні зміни 2014, 2020, 2021 та 2023 років адаптували закон до вимог цифровізації [1].

Постанова КМУ № 661 (1996 р.) заклала основу централізованого зберігання державних геопросторових матеріалів у Державному картографо-геодезичному фонді. Охорону пунктів Державної геодезичної мережі регулює Постанова КМУ № 836 (2017 р.), яка забезпечила їх облік через електронну базу даних Держгеокадастру. В умовах воєнного стану значення цього акта суттєво зросло, оскільки пошкодження геодезичних пунктів загрожує точності геодезичної основи країни [2].

Закон «Про національну інфраструктуру геопросторових даних» (№ 554-IX, 2020 р.) зобов'язав органи влади формувати просторові дані у стандарті ISO/INSPIRE та розміщувати їх на Національному геопорталі (nsdi.gov.ua), фактично скасувавши необґрунтовану секретність базових геопросторових даних. Закон № 1423-IX (2021 р.) легалізував електронний документообіг із кваліфікованим електронним підписом та надав інженерам-геодезистам право самостійно вносити дані до Державного земельного кадастру, завершивши перехід до персональної сертифікації фахівців [3].

Введення воєнного стану (2022 р.) спричинило появу спеціального правового режиму: Законами № 2480-IX та № 2247-IX запроваджено обмеження на публікацію точних геопросторових даних і спрощено передачу земель для оборонних потреб; Законом № 3265-IX (2023 р.) посилено відповідальність за пошкодження геодезичних пунктів; зміни до Закону «Про географічні назви» (№ 2604-IV, 2025 р.) заборонили топоніми, пов'язані з державою-агресором, та ініціювали оновлення картографічних матеріалів [4].

Наказ Мінагрополітики від 17 квітня 2025 р. № 1675 «Про затвердження Порядку топографічної зйомки у масштабах 1:5000, 1:2000,

1:1000 та 1:500», зареєстрований у Міністерстві юстиції 5 червня 2025 р. за № 868/44274 (z0868-25), встановлює єдині вимоги до змісту, геодезичної основи, точності та якості продукції топографічної зйомки. Документ прийшов на заміну Інструкції з топографічного знімання в масштабах 1:5000, 1:2000, 1:1000 та 1:500 (ГКНТА-2.04-02-98), яка діяла понад 25 років і не відповідала сучасному рівню технологій та чинній нормативній базі. Вперше на нормативному рівні закріплено ГНСС-спостереження та комбіновані методи як рівноправні поряд із тахеометричною зйомкою. Порядок деталізує три обов'язкові етапи робіт (підготовчий, польовий та камеральний) і вимоги до технічного проекту.

Паралельно з нормативними змінами відбувається технологічна трансформація геодезичної практики. Широке впровадження ГНСС-вимірювань, аерофотозйомки безпілотними літальними апаратами (БпЛА) та лазерного сканування (LiDAR) суттєво змінює вимоги до точності і методів польових робіт. Новий Порядок топографічної зйомки 2025 р. вперше законодавчо закріпив застосування цих технологій як рівноцінних традиційним наземним методам, що відображає реальний стан галузі [5].

Аналіз нормативних змін виявляє чотири ключові напрями системної трансформації галузі: формування цілісної законодавчої бази (1996–1999 рр.); цифровізація та відкритість геопросторових даних (2020–2021 рр.); дерегуляція з персональною відповідальністю сертифікованих фахівців; адаптація до умов воєнного стану з дотриманням вимог інформаційної безпеки (2022–2025 рр.).

Література:

1. Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-14#Text

2. Про затвердження Порядку охорони геодезичних пунктів. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/836-2017-п#Text.

3. Про національну інфраструктуру геопросторових даних. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-20#Text.

4. Про географічні назви. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2604-15#Text.

5. Про затвердження Порядку топографічної зйомки у масштабах 1:5000, 1:2000, 1:1000 та 1:500. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0868-25#Text.